

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

εκπονήθηκε από το Kislépték (KLT)

για το BOND D3.2.

Αυτή η έκθεση εκπονήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος BONDⁱ και επιδιώκει να παρουσιάσει τις πιο σχετικές από τις βέλτιστες πρακτικές από νομικής άποψης στους συγκεκριμένους τομείς του γεωργικού εμπορίου που αναφέρονται εδώ. Η έκθεση εκπονήθηκε σε συνεργασία και με τη βοήθεια των εταίρων, με την ελπίδα ότι το πλαίσιο εντός θα είναι χρήσιμο για τη διευκόλυνση της συλλογικής δράσης και για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε βιώσιμες αγορές, ειδικά για τους μικρούς αγρότες στις αντίστοιχες ευρωπαϊκές χώρες και υπό τη νόμιμη δικαιοδοσία και τα συστήματά τους. **Αυτές οι πρακτικές και τα μέτρα έχουν συνταχθεί για χρήση από αγρότες και ΜΚΟ για την προετοιμασία προτάσεων**, για την αποφυγή ή την υπέρβαση διαφόρων νομικών εμποδίων στην εμπορική δραστηριότητα, εκείνων που συχνά συναντώνται.

Η έκθεση εξετάζει τους κανονισμούς για το εμπόριο στον γεωργικό τομέα, για τον καθορισμό της γεωργικής δραστηριότητας, καθώς και για τη συλλογική δράση, συμπεριλαμβανομένων και των κανόνων συνεργασίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπου οι κανόνες γεωργικής φορολογίας είναι ο καθοριστικός παράγοντας της συνεργασίας, τότε αυτοί ελήφθησαν επίσης υπόψη. Ο νόμος περί ανταγωνισμού αντιμετωπίζεται ως ξεχωριστό θέμα, αλλά έχει ζωτική σημασία για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των αγροτών.

Ο εκφρασμένος στόχος αυτής της έκθεσης είναι να εξετάσει υποστηρικτικές ρυθμιστικές λύσεις από την άποψη των αγροτών μικρής κλίμακας. Ο λόγος για αυτό είναι ότι μόνο οι μεμονωμένοι αγρότες που είναι ικανοί και μπορούν να αναπτυχθούν οικονομικά θα είναι σε θέση να συνεργαστούν με άλλους αγρότες.

Οι προτεινόμενες νομικές πρακτικές ενθαρρύνουν τη συλλογική δράση για τους αγρότες καθώς και τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. **Η παρούσα έκθεση δεν αποσκοπεί στην παροχή λεπτομερούς και περιεκτικής περιγραφής των βέλτιστων νομικών πρακτικών που εφαρμόζονται σε όλα τα 28 κράτη μέλη της ΕΕ. Αντίθετα, οι προτεινόμενες πρακτικές προέρχονται από λειτουργικά συστήματα, όπως αξιολογούνται από τους εταίρους του προγράμματος BOND που συμμετέχουν στην υλοποίηση του προγράμματος.**

Σε πολλές περιπτώσεις, ο συγγραφέας έλαβε υπόψιν νομικά κείμενα σε διάφορες γλώσσες των κρατών μελών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, όπου ήταν δύσκολο για την ομάδα-στόχο να ερμηνεύσει αυτά τα κείμενα κατά λέξη, υπήρξε μια περιγραφή της ουσίας των κειμένων, με εξήγηση των συγκεκριμένων περιπτώσεων σε κατανοητή μορφή. Υπήρξαν όλες οι απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τις πηγές που ζητήθηκαν και ο σύνδεσμος στους νόμους και τα διατάγματα, σε περίπτωση που κάποιος επιθυμεί να μπει σε περισσότερες λεπτομέρειες με νομική βοήθεια και επιθυμεί να τις συμπεριλάβει σε προτάσεις για να προχωρήσει σε αυτά τα θέματα τοπικά.

Κατά τη συλλογή των βέλτιστων πρακτικών, δόθηκε έμφαση σε ζητήματα και παράγοντες στους κανονισμούς που αποδεικνύονται χρήσιμοι και υποστηρικτικοί στην πράξη, αντί να διατυπώνονται συστάσεις για την πλήρη εφαρμογή των νόμων και διατάξεων στο συγκεκριμένο πλαίσιο.

Έχοντας αυτό κατά νου, η μελέτη προσπάθησε να διασφαλίσει ότι οι αναγνώστες με διαφορετικά νομικά ενδιαφέροντα θα βρουν τις γνώσεις που χρειάζονται. Έτσι, **η εκτελεστική περίληψη της μελέτης είναι μια περίληψη των καλών πρακτικών που έχουν εντοπιστεί.**

Το δεύτερο μέρος της μελέτης περιγράφει τις βέλτιστες πρακτικές που έχουν εισαχθεί με περισσότερες λεπτομέρειες.

Τέλος, μια λεπτομερής περιγραφή συγκεκριμένων κανόνων, σε ορισμένες περιπτώσεις κι ένα απόσπασμα της νομοθεσίας που συζητήθηκε, αποτελούν επίσης μέρος της μελέτης που μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του Kislépték (www.kisleptek.hu) στο Publikáció / BOND Publikáció. Εδώ, όσοι αγωνίζονται για την ενίσχυση της εθνικής νομοθεσίας για την υποστήριξη αγροτικών οργανώσεων μικρής κλίμακας μπορούν επίσης να βρουν σχετικά επιχειρήματα για την ενίσχυση του κανονιστικού πλαισίου στη χώρα καταγωγής τους.

Συστάσεις

- Μία από τις πιο σχετικές προϋποθέσεις της αιφόρου γεωργίας είναι η διαφοροποίηση που μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός υποστηρικτικού φορολογικού συστήματος, το οποίο προάγει την επεξεργασία τροφίμων και τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τη γεωργία και την επεξεργασία τροφίμων όπως ο αγροτουρισμός και οι κοινωνικές αγροτικές υπηρεσίες
- Οι οικογενειακές φάρμες έχουν μακροπρόθεσμη προοπτική παραγωγής. Αυτό διευκολύνει τους νέους να μείνουν ή να επιστρέψουν στη γεωργία, που οδηγεί εν τέλει στην ανανέωση και στον εκσυγχρονισμό των γενεών, και τα δύο στόχοι του CAP 2020, μπορεί να υποστηριχθούν εάν οι κανονισμοί κληρονομιάς και γης υποστηρίζουν την πρόσβαση των νέων αγροτών στη γη και παρέχουν ευνοϊκές συνθήκες για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις .
- Οι βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων είναι αποτελεσματικά εργαλεία για τη διασφάλιση της πρόσβασης των μικρών αγροτών σε αγορές και κεφάλαια, αν και οι λεπτομερείς κανόνες τους δεν έχουν αναπτυχθεί σωστά σε πολλά από τα κράτη μέλη της ΕΕ. Επομένως, είναι απαραίτητο να διατυπωθούν ευρωπαϊκοί και εθνικοί κανονισμοί, οι οποίοι ενθαρρύνουν τη δημιουργία μικρών αλυσίδων εφοδιασμού, καινοτόμων εμπορικών κανόνων, βάσει ευρωπαϊκών ορθών νομικών πρακτικών. Είναι, συνεπώς, εξαιρετικά σημαντικό να προωθήσει η ΕΕ τη δημιουργία καινοτόμων βραχείων αλυσίδων εφοδιασμού τροφίμων στο μέλλον. Ωστόσο, απαιτούνται τα κατάλληλα μέτρα, ώστε οι κανονισμοί που είναι ευνοϊκοί για τα κανάλια βραχείας διανομής να μην παρακάμπτονται από καμία συμφωνία ελεύθερου εμπορίου, ούτε σε επίπεδο ΕΕ ούτε σε εθνικό επίπεδο.
- Υπάρχουν νέες μορφές συλλογικής δράσης εκτός από την παραδοσιακή επίσημη λειτουργία των συνεταιρισμών, που λειτουργούν σε πολλές περιπτώσεις ανεπίσημα. Συνιστάται κανονισμός για τα επιχειρησιακά και επιδοματικά πλαίσια αυτών των καινοτόμων μορφών συλλογικών δράσεων.
- Η διάκριση και η διαφοροποίηση της φορολογίας μεταξύ γεωργικών και μη γεωργικών δραστηριοτήτων (σχετικά με διαφορετικές διαφοροποιημένες γεωργικές δραστηριότητες) δυσχεραίνουν τη συμμόρφωση του γεωργού με τη φορολογική διοίκηση. Για την επίλυση αυτών των εμποδίων, προτείνεται να επιτρέπεται η δήλωση εισοδήματος

που προέρχεται από σχετικές ή συμπληρωματικές μορφές γεωργικών δραστηριοτήτων έως ένα συγκεκριμένο αλλά δίκαιο ποσό.

- Προτείνεται να συσταθεί ειδική ομάδα εργασίας σε επίπεδο ΕΕ για την ολοκληρωμένη διαχείριση της νομοθεσίας και την προετοιμασία κατευθυντήριων γραμμών για την οριακή, χειροτεχνική και διαφοροποιημένη παραγωγή μικρής κλίμακας, καθώς και την επαγγελματική εκπροσώπησή τους στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή στο ιστορικό του όργανο (μέσω ομάδων υπο-εργασίας SCAR, ομάδας εργασίας EIP AGRI, ENRD κ.λπ.).
- Πρέπει να προετοιμαστούν αναλόγως κατευθυντήριες γραμμές και αποθετήριο ορθών πρακτικών από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το κράτος μέλος (που θα δημοσιεύονται μέσω του δικτύου EIP AGRI και ENRD) που υποστηρίζουν τη νομοθεσία και την εφαρμογή των κρατών μελών στην κυβερνητική διοίκηση και τις αρχές:
 - Οι ευέλικτοι κανόνες υγιεινής που ορίζονται στο Πακέτο Υγιεινής θα πρέπει να συνδυαστούν σε μία κατευθυντήρια γραμμή που στη συνέχεια θα ενθαρρύνει τις αρχές να ενισχύσουν την εφαρμογή αυτών των ευέλικτων κανόνων υγιεινής.
 - μία κατευθυντήρια γραμμή για τη δημιουργία και τη λειτουργία κινητών επιχειρήσεων επεξεργασίας τροφίμων και κινητών σφαγείων υπό τους αυστηρότερους υγειονομικούς και διοικητικούς κανονισμούς·
 - μια κατευθυντήρια γραμμή για τις δημόσιες συμβάσεις τροφοδοσίας και τις δημόσιες υπηρεσίες τροφοδοσίας που περιλαμβάνουν περιβαλλοντικές και κοινωνικές πτυχές στην αξιολόγηση·
 - μια κατευθυντήρια γραμμή για τη χρήση ζωικών υποπροϊόντων για σκοπούς χειροτεχνίας σε τοπικό επίπεδο (π.χ. επεξεργασία ακατέργαστου μαλλιού σε κετσέ ή με ύφανση ή παραγωγή καλλυντικών από πρώτες ύλες τροφίμων, όπως αγγούρι, γάλα, μέλι κ.λπ.)·
- Συστάσεις για τον σχεδιασμό της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής μετά το 2020
 - υποστηρικτικά μέτρα στον πυλώνα του CAP II για την προώθηση συλλογικών δράσεων των μικρών αγροτών (όπου τα κριτήρια επιλεξιμότητας είναι το καθεστώς του να είναι μικροί αγρότες) και η ανάπτυξη εδαφικών (βραχείων) αλυσίδων τροφίμων αξίας·
 - τα «μέτρα συνεργασίας» που εφαρμόζονται από ορισμένα κράτη μέλη στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης της περιόδου 2014-2020 θα πρέπει να διευρυνθούν για συμμετέχοντες από τη βραχεία αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, για μικρούς αγρότες και κοινωνικές φάρμες (π.χ. Ολλανδία και EIP Ιρλανδία)·
 - Στην περίπτωση επενδυτικών μέτρων, προτείνεται η εφαρμογή κοινωνικών και περιβαλλοντικών θετικών ενεργειών στη διαδικασία αξιολόγησης, εκτός από τις ανταγωνιστικές πτυχές (όπως η συμμόρφωση με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, το κοινό κοινωνικό καλό, η ανάπτυξη της κοινότητας, η ηθική συμπεριφορά)·
 - υποστήριξη της διαφοροποίησης της γεωργικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών κοινωνικής φάρμας στα μέτρα στήριξης της βιώσιμης αγροτικής ζωής·
 - διατήρηση της δυνατότητας για ένα εφάπαξ ποσό (υποστήριξη προχρηματοδότησης για μικρές φάρμες) στο θέμα της διαφοροποίησης των φαρμών, των επενδύσεων σε

μικρές φάρμες, της επεξεργασίας τροφίμων και της ανάπτυξης εγκαταστάσεων πώλησης κοινωνικών φαρμών.

Σύνοψη νομικών ζητημάτων και βέλτιστων πρακτικών

1. Εάν μια επιχειρηματική (στην περίπτωση μας γεωργική) δραστηριότητα δεν είναι βιώσιμη, τελικά δεν παρέχει σωστή διαβίωση, επειδή το λειτουργικό κόστος είναι μεγαλύτερο από το προβλεπόμενο εισόδημά της. Η σωστή διαβίωση βασίζεται, όχι μόνο στον όγκο του εισοδήματος, αλλά και σε μεγάλο βαθμό και ειδικά στην περίπτωση της παραγωγής μικρής κλίμακας, στον όγκο των λειτουργικών δαπανών, των φόρων, της κρατικής στήριξης και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Σε πολλές περιπτώσεις, το κόστος είναι πολύ υψηλό, καθώς οι μικροί μεμονωμένοι αγρότες πρέπει να συμμορφώνονται με παράγοντες όπως η υγιεινή, τα περιβαλλοντικά πρότυπα κ.λπ. τα ίδια πρότυπα δηλαδή με τους αγρότες μεγάλης κλίμακας, μαζί με την υποχρέωση χρηματοδότησης της υποδομής και των επενδύσεων των εγκαταστάσεων (σε βιομηχανικό επίπεδο) που δεν επιτρέπουν οι μικρές ποσότητες. Κατά την έρευνά μας (σε εθνικά εργαστήρια, με ερωτηματολόγια σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο) η υπόθεσή μας αποδείχθηκε, καθώς **οι ευέλικτοι υποστηρικτικοί κανονισμοί** για τον καθορισμό της γεωργικής δραστηριότητας, για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις, οι φορολογικές διευκολύνσεις, η προώθηση συλλογικών δράσεων, οι ειδικοί κανονισμοί για οικογενειακές φάρμες, **πράγματι, διασφαλίζουν την οικονομική και κοινωνική βιωσιμότητα των αγροτών.**

2. **Η διάκριση και η διαφοροποιημένη φορολογία των γεωργικών και μη γεωργικών δραστηριοτήτων συνεπάγεται την εφαρμογή πολλών διαφορετικών μεθόδων και αρχείων ταυτόχρονα, γεγονός που περιπλέκει τη φορολογική διοίκηση του γεωργού.** Αυτό το συγκεκριμένο πρόβλημα έχει επιλυθεί, για παράδειγμα, στο αυστριακό φορολογικό σύστημα που επιτρέπει την κήρυξη δευτερογενών και συμπληρωματικών δραστηριοτήτων ως γεωργικής δραστηριότητας, - έως ένα συγκεκριμένο ποσό (33.000 ευρώ). Διευκολύνεται επίσης από τη φορολογική διοίκηση στην Αυστρία. Στη Ρουμανία, αυτό το πρόβλημα έχει επιλυθεί επιτρέποντας στους συζύγους να υποβάλουν από κοινού τις φορολογικές δηλώσεις τους.

3. Η γεωργική δραστηριότητα ασκείται σε μικρές οικογενειακές φάρμες στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, **θεωρείται ως βέλτιστη πρακτική ότι σε πολλά από τα κράτη μέλη η φορολογία σχετίζεται με το οικονομικό μέγεθος των φαρμών.** Σε πολλά από τα εξεταζόμενα κράτη μέλη τα φορολογικά συστήματα αναγνωρίζουν ένα συγκεκριμένο μέγεθος/όγκο υπό τον οποίο δεν υπάρχει φορολογία. Συνήθως καθορίζεται από ένα συγκεκριμένο κύκλο εργασιών ή από εισόδημα κάτω από το οποίο δεν επιβάλλεται φόρος εισοδήματος. Για παράδειγμα, στην Ουγγαρία είναι κάτω από 12.700 EUR· στη Ρουμανία, έως τα όρια που καθορίζονται σε είδος για κάθε σειρά προϊόντων· στη Σλοβακία για κάτω από 4.035 EUR· στην Αυστρία για κάτω από 11.000 EUR· στην Κροατία 11.400 EUR, στη Νορβηγία 6.580 EUR. **Ωστόσο, πρέπει να δοθεί μεγάλη προσοχή στον καθορισμό αυτών των ορίων, καθώς οι αγρότες ενδέχεται να στερηθούν τη στήριξη και τις γεωργικές πιστώσεις και ευκαιρίες χρηματοδότησης λόγω των συχνά δελεαστικών φορολογικών ελαφρύνσεων.**

4. Οι ειδικές μορφές φορολογίας συνδέονται συνήθως με τη φορολογία ιδιωτών, αλλά υπάρχουν και άλλες μορφές. Βρήκαμε ένα καλό παράδειγμα **φορολογίας μικρών επιχειρήσεων (σε ορισμένες περιπτώσεις για νεοσύστατες επιχειρήσεις)** που ονομάζεται φόρος μικροεπιχειρήσεων, ο οποίος μπορεί επίσης να εφαρμοστεί στα γεωργικά εισοδήματα στη Ρουμανία και ο οποίος υπόκειται σε φόρο εταιρειών. Η βάση του φόρου είναι το καθαρό εισόδημα και το ποσοστό, ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων, αλλά δεν υπερβαίνει το 3%.

5. Το πρώτο επίπεδο συνεργασίας, ενώ είναι το πιο βασικό επίπεδο είναι επίσης το πιο σημαντικό, είναι η **οικογενειακή μονάδα**, η συνεργασία των μελών της οικογένειας. Έχουμε δει πρακτικές σε πολλά από τα κράτη μέλη που ενθαρρύνουν τις οικογενειακές φάρμες, για παράδειγμα στην Κροατία, την Πορτογαλία, την Αυστρία και τη Γαλλία. Αυτοί οι κανονισμοί καθορίζουν τους κανόνες των οικογενειακών δεσμών, τη διαχείριση της κοινής ιδιοκτησίας, την κληρονομιά, τους τύπους γεωργικής δραστηριότητας που μπορούν να ασκηθούν και τους κανόνες επιδοτήσεων ή φορολογικών επιδομάτων. Ωστόσο, ως αποτέλεσμα της έρευνάς μας πρέπει να αναγνωριστούν και τα αποτελέσματα των εργαστηρίων του προγράμματος **ότι μια πολύ στενή απόφαση σχετικά με την επιτρεπόμενη ποσότητα παραγωγής ή εισοδήματος, αναγκάζει τις οικογενειακές φάρμες να παραμείνουν στην ερασιτεχνική (δηλαδή περιορίζονται μόνο στην πώληση πλεονασμάτων που δεν αρκεί για να είναι οικονομικά βιώσιμες) κατηγορία γεωργικής δραστηριότητας που αποτελεί το μεγαλύτερο εμπόδιο για την ανάπτυξή τους, όπως στην Ουγγαρία ή στην Πορτογαλία.**

6. Μία από τις μεγαλύτερες ευκαιρίες των μικρών αγροτών για πρόσβαση στις αγορές είναι η βραχεία αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων που έχει αναπτυχθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια σε όλη την Ευρώπη. **Ωστόσο, περισσότερες μελέτες¹ επεσήμαναν ότι ο ορισμός της βραχείας αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων δεν είναι σαφής ούτε σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε σε επίπεδο κρατών μελών, επομένως δεν μπορεί να αξιοποιηθεί το δυναμικό της διαφορετικότητας και της καινοτομίας στις αλυσίδες αξίας.** Η γεωργία που υποστηρίζεται από την κοινότητα, οι διαδικτυακές πωλήσεις, το συλλογικό εμπόριο, το συνεταιριστικό εμπόριο είναι όλες τέτοιες συλλογικές δράσεις που εξυπηρετούν την οικονομική βιωσιμότητα των αγροτών. **Αν και οι βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων και μερικές φορές συναφείς έννοιες ρυθμίζονται στις περισσότερες από τις χώρες που εξετάστηκαν, δεν ορίζονται από το νόμο ούτε οι λεπτομερείς κανόνες για τις εμπορικές μορφές** (όπως οι δημόσιες συμβάσεις, οι μορφές λιανικής, οι παράγοντες και ο τόπος τους, η παράδοση των προϊόντων, οι πιστοποιήσεις, η χρήση ταμείου, η διαχείριση αποβλήτων) **ούτε τις μορφές διαμεσολαβητών και προσώπων.** Αυτό σημαίνει ότι οι αγρότες ενδέχεται να μην χρησιμοποιούν αυτές τις νέες καινοτόμες μορφές αλυσίδων αξιών και οι αρχές ενδέχεται να μην τις ερμηνεύουν. Ωστόσο, μπορεί επίσης να δηλωθεί ότι υπάρχει κατ' αρχήν υποστήριξη στις περισσότερες χώρες. Υπάρχουν βέλτιστες νομικές πρακτικές στη Νορβηγία και την Ιταλία όπου ένας συνεταιρισμός δεν θεωρείται ως μεσάζων στην βραχεία αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων παρά το γεγονός ότι ο συνεταιρισμός αγοράζει προϊόντα των αγροτών και τα μεταπωλεί ως μορφή συλλογικής δράσης. Έχουμε μια άλλη βέλτιστη νομική πρακτική από τη Βαλένθια, όπου η βραχεία αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων και οι παράγοντες της που καθορίστηκαν παρέχουν ανακούφιση υγιεινής για τέτοιου είδους επεξεργασία μικρής κλίμακας, η οποία είναι τοπική και εξυπηρετεί κοινωνικά και περιβαλλοντικά δημόσια αγαθά.

¹ EIP AGR Focus Group, 2015, JRC scientific and policy reports, 2013, SKIN report 2017.

7. Μέσα στην πρόσβαση στην αγορά, ο **ορισμός των μεσαζόντων επεξεργασίας τροφίμων έχει αναγνωριστεί ως ένα ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα** σε πολλά εθνικά εργαστήρια και στις απαντήσεις σε ένα γενικό ερωτηματολόγιο. Είναι συχνά ασαφές, και οι αρχές το διαχειρίζονται επίσης ασαφώς, εάν η επεξεργασία μπορεί να ερμηνευθεί ως μεσάζοντας φορέας ή ως ενιαία υπηρεσία. Το γαλλικό σημείο επεξεργασίας το οποίο το διαχειρίζονται συλλογικά οι αγρότες, παρέχει υπηρεσίες στους αγρότες μέλη, οπότε ο αγρότης μπορεί να πουλήσει το μεταποιημένο προϊόν ως δικό του μεταποιημένο προϊόν. Σε μια τέτοια περίπτωση δεν είναι απαραίτητο να υπάρχει υψηλό επενδυτικό κόστος και συμμόρφωση με τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα σε ατομικό επίπεδο. Το σημείο συλλογικής επεξεργασίας θα παραμείνει στην κατηγορία μικρών μονάδων επεξεργασίας για τα πρότυπα υγιεινής και αυτό επιτρέπει μια ευέλικτη γεωργική παραγωγή μικρής κλίμακας με βάση τους τοπικούς πόρους και τη συνεργασία μεταξύ περισσότερων αγροτών.

8. Συχνά το αναφερόμενο **πρόβλημα είναι η έλλειψη διαφοροποιημένης νομοθεσίας για του μικρούς, μεσαίους και μεγάλους παραγωγούς, τους μικρούς και μεγάλους μεταποιητές τροφίμων και τους παρόχους αγροτικών υπηρεσιών από τη νομοθεσία της βιομηχανίας μεγάλης κλίμακας.** Δεν υπάρχει νομοθεσία μικρών μονάδων επεξεργασίας τόσο στην πρωτογενή όσο και στην μεταποιητική παραγωγή (μικρά αρτοποιεία, μικρά κρεοπωλεία, παραγωγή μαρμελάδας, χειροποίητοι τυροκόμοι κ.λπ.), τα οποία θα μπορούσαν να λειτουργούν βάσει κανονισμών (υγιεινή, διοίκηση, επαγγελματικά προσόντα, υποδομές, προστασία του περιβάλλοντος, φορολογία, κ.λπ.) προσαρμοσμένων στο μέγεθος και το οικονομικό δυναμικό τους. Η έλλειψη τέτοιων κανονισμών επηρεάζει ουσιαστικά τους παραγωγούς τροφίμων στην κοινωνική οικονομία.

9. Η δημόσια τροφοδοσία έχει ισχυρό δυναμικό αγοράς για τους για αγρότες στη βραχεία αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων σε πολλές χώρες. **Η δημόσια τροφοδοσία έχει δυναμικό αγοράς και είναι ένα εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης που βασίζεται στους τοπικούς πόρους και έχει ιδιαίτερη σημασία στην κοινωνική οικονομία.** Οι δημόσιες συμβάσεις ενδέχεται να χρησιμοποιούν περιβαλλοντικές και κοινωνικές αρχές, όπως η ελαχιστοποίηση αποβλήτων, η χρήση τοπικών πόρων. Σύμφωνα με τις οδηγίες 2014/23/ΕΕ και 2014/24/ΕΕ, οι δημόσιες συμβάσεις έχουν αρχίσει να καλύπτουν πρόσθετους στόχους πολιτικής, εκτός από την οικονομική πτυχή, όπως η περιβαλλοντική βιωσιμότητα, η κοινωνική ένταξη και η προώθηση της καινοτομίας. Για την προώθηση αυτών των στόχων, έχουν ήδη εκδοθεί κοινωνικές και πράσινες κατευθυντήριες γραμμές για τις δημόσιες συμβάσεις για την κατασκευή, την παραγωγή και την αγορά επίπλων κ.λπ. Ωστόσο, **υπάρχει ανάγκη να υπάρχει μια οδηγία για τις συμβάσεις δημόσιας τροφοδοσίας που να εστιάζει περισσότερο στους περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς στόχους,** και που θα φέρει στο προσκήνιο τις πτυχές της αγροοικολογίας και τις εκτιμήσεις της τοποθεσίας ή της περιφέρειας. Αξίζει να αναφερθεί το παράδειγμα της βέλτιστης πρακτικής που παρουσίασε ο δήμος Sain-Laurant-des-Vignes στη Γαλλία. Σε αυτήν την περίπτωση, εργάζονται ήδη για να επιτύχουν τον εθνικό στόχο ότι το 50% των τροφίμων στη δημόσια τροφοδοσία θα πρέπει να προέρχονται από οικολογικές φάρμες έως το 2022. Οι ντόπιοι αγρότες παρέχουν το 80% των τροφίμων στη δημόσια τροφοδοσία σε συνεργασία με την CUMA σε αυτό το μικρό χωριό, πράγμα που απαιτεί ουσιαστική οργανωτική εργασία και ισχυρή συμμαχία με πολιτικούς εταίρους. Σε άλλες χώρες όπου λείπει η ισχυρή πολιτική υποστήριξη, είναι πραγματική πρόκληση. Η άλλη βέλτιστη νομική πρακτική έρχεται από τη Βαλένθια όπου οι κανονισμοί για τη δημόσια τροφοδοσία και την κοινωνική οικονομία εφαρμόζονται παράλληλα για την εξυπηρέτηση του δημόσιου αγαθού μαζί με την κοινωνική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα, ωστόσο αυτό απαιτεί μάλλον μεγάλο διοικητικό φόρτο για τα μέρη.

10. Οι ευρωπαϊκές χώρες εφαρμόζουν τους γενικούς κανόνες βάσει των Αρχών Συνεργασίας με μικρές διαφορές. Φέρνουμε τα καλύτερα νομικά παραδείγματα από τη Νορβηγία, τη Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιταλία και την Ολλανδία. Οι αρχές συνεργασίας και τα λειτουργικά χαρακτηριστικά και τα οφέλη αυτών δεν είναι γνωστά ή κοινά αποδεκτά σε χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Επομένως, απαιτείται η μεταφορά γνώσεων σε συνεταιρισμούς και άλλες μορφές συλλογικών δράσεων (ομάδα παραγωγών, άλλες νομικές μορφές) στο επίπεδο των Κρατών Μελών. Η μορφή θα μπορούσε να είναι **ο συνεταιρισμός, οι υπηρεσίες επέκτασης συνεργασίας και η καθοδήγηση**, οι οποίες θα βοηθούσαν και θα συμβούλευαν για την ίδρυση των συνεταιρισμών και την καθημερινή λειτουργία τους και θα παρέχουν εκκίνηση και βοήθεια για την ανάπτυξη επιχειρήσεων και νομικών υπηρεσιών (επιχειρηματικό σχέδιο, εσωτερικοί κανόνες, κατανομή κερδών, συνεργατική αμοιβαία βοήθεια και υποστήριξη, μέθοδοι άσκησης των δικαιωμάτων ψήφου).

i Το Πρόγραμμα Φέρνοντας τους οργανισμούς και την ανάπτυξη δικτύων σε υψηλότερα επίπεδα στον αγροτικό τομέα στην Ευρώπη (BOND) (www.BONDproject.eu), που έλαβε χρηματοδότηση από το πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας «Horizon 2020» της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 774208